

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ФАКТОРА РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ

асист. Дегтярєва І.Б., студент Вакал Ю.Є.

У народному господарстві України паливно-енергетичний комплекс відіграє дуже важливу роль. Він є невід'ємною частиною економічного і суспільного добробуту. Ось чому ця тема для України є актуальною, особливо на сучасному етапі розвитку, коли проблема енергозабезпечення постала надзвичайно гостро.

Паливно-енергетичний комплекс (ПЕК) – складна міжгалузева система видобутку й виробництва палива та енергії (електроенергії й тепла), їх транспортування, розподілу й використання [1].

Україна щорічно споживає близько 210 млн тонн умовного палива і належить до енергодефіцитних країн, бо покриває свої потреби в енергоспоживанні приблизно на 53%. Така структура породжує залежність економіки України від країн-експортерів нафти і газу та є загрозливою для її енергетичної і національної безпеки. Крім того, Україна має значні борги за енергоресурси, високий рівень зношеності основних фондів у паливно-енергетичному комплексі, а також неефективну податкову, цінову та амортизаційну політику.

Безпосередні проблеми паливно-енергетичного комплексу України можна віднести до чотирьох груп:

- низький рівень забезпечення власними енергетичними ресурсами;
- монопольна залежність від імпорту нафти, газу та ядерного палива від Росії;
- фізичне зношення фондів;
- практично відсутнє використання нетрадиційних джерел енергії

[2].

Враховуючи зазначені проблеми, упровадження енерго- та ресурсозберігаючих заходів має стати невід'ємною частиною реформування паливно-енергетичного комплексу України.

Серед напрямків економічного стимулювання енергозбереження в ПЕК України основними слід вважати:

1. Цінове регулювання, що містить:

- установлення підвищених цін на паливно-енергетичні ресурси (ПЕР), використання яких спричиняє підвищене техногенне навантаження на навколишнє природне середовище, і зниження цін на екологічні види палива шляхом введення місцевих екологічних податків, що включають до ціни енергетичних ресурсів;

- установлення місцевими органами влади дотацій до цін на енергозберігаючу продукцію і технології та надбавок до цін енерговитратної продукції і технологій;

- введення територіальної надбавки до ціни реалізованих ПЕР у розмірі 1-3% для цілей енергозбереження. Кошти, що надходять від цієї надбавки, повинні розподілятися в співвідношенні 50 на 50% між підприємством-виробником ПЕР і фондом енергозбереження, створюваним на рівні території.

2. Пільгове оподаткування:

- установлення знижених ставок місцевих податків на енергозберігаючу продукцію;

- надання податкового кредиту за зниженими ставками на енергозберігаючу продукцію;

- введення на територіальному рівні додаткового оподаткування за використання енерговитратних технологій і продукції.

3. Упровадження територіальних програм управління попитом на енергоносії: стимулювання споживачів до використання енергетичних ресурсів (зокрема, електроенергії) у непікові періоди з метою синхронізації графіків навантаження.

4. Здійснення територіальними органами управління фінансової підтримки енергозберігаючих проектів.

Упровадження зазначених заходів забезпечить зацікавленість в енергозбереженні як державних органів влади, так і суб'єктів господарювання: постачальників, споживачів та інвесторів [3].

1. Енергетична стратегія України на період до 2030 року. – 2002.

2. Булич Я. Енергетика України: історія становлення і сучасний стан // Незалежний культурологічний часопис "І". – 2006. – №4.

3. Ресурсозбереження та економічний розвиток України. Монографія. За загальною редакцією к.е.н., доцента І.М. Сотник, Суми: Університетська книга, 2006. – 551 с.